

крок уперед у моделі побудови нової пенсійної системи, оскільки, по-перше, дозволяє її призвести у відповідність до ринкових відносин, по-друге, функціонування даного механізму забезпечує захист прав і свобод застрахованих осіб у сфері пенсійного страхування та найголовніше, завдяки персоніфікованому обліку, розрахунок пенсій кожної особи ставиться у пропорційну залежність до її страхового стажу та розміру заробітної плати.

Література

1. В.М. Бессараб. Демографічні ризики солідарної пенсійної системи України / Бессараб В.М. // Україна: аспекти праці. – 2003. – № 5. – С. 23-26
2. В.М. Бессараб. Соціальне становище застрахованих осіб / Бессараб В.М. // Соціальна політика і соціальна робота. – 2004. – № 1. – С. 14-16
3. Ковальська Г. Актуальні питання реформування пенсійної системи України / Г. Ковальська // Статистика України. – 2004. – №2. – С. 65-69
4. Матвієнко П. Реформування системи пенсійного забезпечення / П. Матвієнко // Економіка та держава. – 2006. – №10. – С. 65-69

СПІВРОБІТНИЦТВО В ПЕДАГОГІЧНІЙ ВЗАЄМОДІЇ

Пістряк Л.А. (м. Полтава)

Конфлікт між педагогом і дитиною,
між педагогом і колективом - велика
біда для школи.

В. Сухомлинський

Однією з найважливіших потреб людини є потреба у спілкуванні, яке повинно бути приємним та продуктивним, адже воно є тим процесом, який націлений на створення спільноти, на об'єднання розрізаних людей, а цього можна досягти в тому разі, якщо навчитися вдало долати всі перешкоди у спілкуванні, зокрема і такі, як конфлікти. Конфліктні ситуації виникають у будь-якій сфері людської діяльності, на жаль, не оминають вони і школу; їхня структура складається із внутрішньої (цілі, інтереси, мотиви) та зовнішньої (мовленева поведінка конфліктуючих - думки, погляди, побажання) позиції учасників, їх взаємодії і об'єкту конфлікту. Сфера конфлікту може бути діловою і особистісною. Вчителі та школярі часто стикаються у конфліктних ситуаціях, однак, потрібно прагнути до того, щоб конфлікт відбувався в діловій сфері і не перекладався на особистісну [2].

В Полтавській гімназії № 6 з педагогічним колективом був проведений тренінг «Стратегія співробітництва у розв'язанні педагогічних конфліктів», мета якого: з'ясування сутності та природи конфлікту, ознайомлення зі стратегіями розв'язання конфліктів, визначення тієї стратегії, яку обирають педагоги для вдалого розв'язання конфліктних ситуацій, та місце серед них стратегії співробітництва. Розглядалося питання психологічних «табу», тобто того, чого не можна застосовувати в конфліктних ситуаціях з колегами та учнями. У тренінгу взяли участь 12 вчителів.

Первинне діагностування за допомогою тесту «Як ви дієте в умовах конфлікту?» [1, с 21] з'ясувало типові реакції вчителів у конфліктних ситуаціях. Результати тесту показали, що при вирішенні конфліктів педагоги надають перевагу компромісу (36 %) та співробітництву (34 %), менше застосовують пристосування, уникнення або примус.

Тренінг містив п'ять змістовних частин. У розробці його були використані матеріали досліджень Дзюби Т.М., Пов'якель Н. та ін.

У першій частині тренінгу було з'ясовано сутність конфліктів та рекомендації поведінки у них (міні-лекція «Конфлікт. «Табу» у конфліктних ситуаці-

яж». Визначення стратегій поведінки вчителів у конфліктах за допомогою приказок та афоризмів. Обговорення кожної стратегії за оцінкою результатів). У другій - розглянуто шляхи виходу з конфліктних ситуацій, визначено їхні ознаки і на їх підставі зроблено рекомендації щодо типу поведінки конфліктуючих, закріплено прийоми гнучкого поєднання проявів різних типів поведінки у конфліктах (міні-лекція «Стратегії, які використовуються при вирішенні конфлікту». Мозковий штурм, робота в групах. Узагальнення типових реакцій вчителів у конфліктних ситуаціях шляхом складання таблиці за ознаками конфліктних ситуацій, для яких ефективною тактикою поведінки є: примус, пристосування, уникнення, компроміс, співробітництво). У третій - усвідомлення доцільності вибору стратегії співробітництва (Аналітичний практикум. Розгляд педагогічної ситуації та обговорення варіантів її вирішення. Робота у групах «Способи вирішення конфлікту»). В четвертій частині було визначено ступінь «професійного вигорання» педагогічного колективу (діагностика синдрому «професійного вигорання» працівників освітніх організацій. За результатами тесту з'ясування звичного способу подолання конфлікту). У п'ятій частині розв'язано педагогічну ситуацію за допомогою стратегії співробітництва (Аналітичний практикум. Обговорення варіантів розв'язання педагогічної ситуації. Повідомлення результатів тесту, проведеного з учителями ніколи напередодні. З'ясування поглядів на вирішення конфліктів в ході проведення тренінгу. Підведення підсумків тренінгу). Для заключної діагностики був проведений тест опису поведінки К. Томаса (адаптація Н.В. Гришиної) [4, с 90-96], щоб визначити налаштованість вчителів на типові стратегії при вирішенні конфліктних ситуацій. Результати обстеження показали, що 70% вчителів при вирішенні конфліктів використовують стратегії співробітництва та компромісу (38 % і 32 % відповідно) і знову найменш прийнятними виявилися стратегії пристосування, уникнення та примусу.

Отже, під час проведення тренінгу в Полтавській гімназії № 6 ми з'ясували місце стратегії співробітництва при вирішенні педагогами конфліктів і переконалися у великих можливостях тренінгу як активної форми навчання педагогів баченню проблеми педагогічних конфліктів.

Література

1. Дзюба Т.М. Комплекс методик для діагностики психологічної готовності керівника школи до взаємодії в умовах конфлікту [Текст] / Т.М. Дзюба ; Управління освіти і науки Полт. Облдержадміністрації ; Полт. обл. ін-т післядипломної пед. освіти ім. М.В. Остроградського ; Каф. Менеджменту освіти. - Полтава, 2005. - 64 с Бібліогр.: с.61 (19 назв).
2. Методы разрешения педагогических конфликтов. - [http://wvvTv.gumanitarist.narod.ru/psixo-konflikt-podix\)stok2.htm](http://wvvTv.gumanitarist.narod.ru/psixo-konflikt-podix)stok2.htm)
3. Педагогічні конфлікти [Текст] // Завуч, 2004. - № 12. - Вкладка.
4. Пов'якель Н. Психологія вирішення педагогічних конфліктів [Текст] / Надія Пов'якель. - К.: Шкіл. Світ, 2008. - 128 с - (Б-ка "Шкільного світу"). -Бібліогр.: С. 124.

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Приходько І.П. (м. Полтава)

Освіта в Україні в останні роки опинилася на роздоріжжі. І не дивно – адже суспільні зміни та зміни в освіті завжди були тісно пов'язані між собою. І тому зміни в суспільстві – тим більше такого масштабу, як ті, що відбуваються в Україні зараз – для освіти завжди є своєрідним викликом: чи зможе вона вже зараз відреагувати на них належним чином?

У цьому контексті важливо з'ясувати місце освіти у характеристиках розвитку сучасних країн. Освіта, зокрема в умовах постіндустріального суспіль-